

BRUNO MILIĆ | DVADESET PET STOLJEĆA URBANE KULTURE NA TLU HRVATSKE

U suradnji Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu i izdavačke kuće UPI2M BOOKS objavljena je knjiga **Dvadeset pet stoljeća urbane kulture na tlu Hrvatske**, *profesora emeritusa Brune Milića*. Nastala je kao rezultat autorova pola stoljeća dugog bavljenja temom grada – od prikupljanja građe i istraživanja hrvatskog gradograditeljstva, posebice u kontekstu društveno-političkih i europskih prilika, do planerskih i projektantskih urbanističko-arhitektonskih zahvata u povijesnim gradovima.

Autor sažima i objedinjuje na jednom mjestu temu razvoja gradova i naselja na hrvatskom tlu u kontinuitetu, od prehistorije do 21. stoljeća. Takav cjelovit prikaz urbanističkog razvoja grada u Hrvatskoj u nas do sada nije rađen pa ovo pionirsko djelo utire put u daljnje sinteze i preglede urbanističkog razvoja hrvatskih gradova, kao i značenje tih gradova u cjelokupnosti urbanističke misli europske gradogradnje. Posebice je vrijedan prikaz urbanističkog razvoja gradova i turističkih naselja tijekom druge polovice 20. stoljeća što predstavlja prvi pokušaj sinteze i pregleda prepoznatljivih urbanističkih ostvarenja posljednjih nekoliko stoljeća. Posebno treba istaknuti, da je to prvi veći pregled koji spaja jadransku i kontinentalnu Hrvatsku, što je nažalost trajna aporija ukupne hrvatske povijesti umjetnosti i kulture.

Jednostavno i čitko pisana uz bogati ilustracijski materijal (uvršteno je oko 800 slika!) ukazuje na svu raznolikost, unikatnost, brojnost, europsku prepoznatljivost i vrsnoću hrvatskih povijesnih gradova i time nas obvezuje da s osobitom pozornošću i senzibilitetom zadiremo u postojeća gradska tkiva te da njeguemo i nadalje naslijeđenu visoku razinu urbane kulture i urbanističkog promišljanja. Djelo je to koje ukazuje na trajnost i neprekidnost urbane kulture na tlu Hrvatske te predstavlja veliku nacionalnu vrijednost dajući Hrvatskoj međunarodnu prepoznatljivost i u području gradogradnje.

Knjiga je od nezaobilazne važnosti, ne samo za studente arhitekture kojima je primarno namijenjena kao sveučilišni udžbenik, već i za druge znanstvene discipline, poput povijesti umjetnosti, opće povijesti, arheologije, sociologije, urbane geografije, građevinarstva i geodezije te, napose, za stručnjake u domeni arhitekture, urbanizma, prostornoga i krajobraznog planiranja, koji se u praksi često susreću s nedovoljno valoriziranim, pa i nepoznatim slojevima naše urbane baštine.

autor: Bruno Milić

recenzenti: Sonja Jurković, Snješka Knežević, Mladen Obad Šćitaroci

urednica: Ariana Štulhofer

predgovor: Zlatko Karač

pogovor: Lada Milić Demarin

oblikovanje i prijelom: Saša Stubičar

jezik: hrvatski

opseg: 439 str.

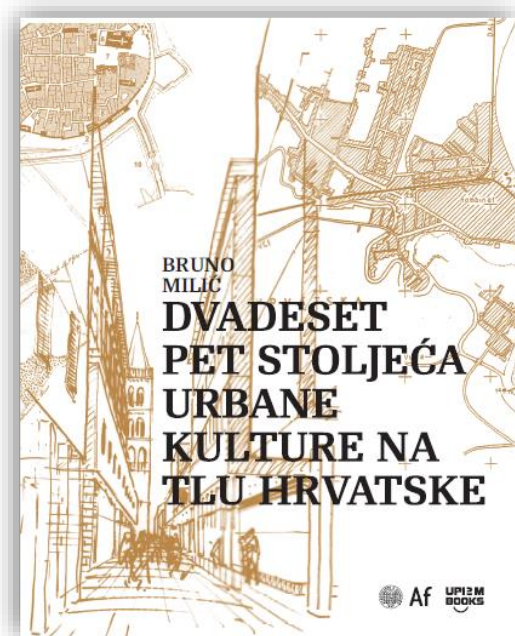
format: 26x21 cm

uvez: meki

ISBN: 978-953-7703-50-9

nakladnici: Arhitektonski fakultet Zagreb/UPI2M BOOKS

cijena: 250,00 kn

Koncept djela:

- **15 poglavlja:** Predgovor, Prapovijesna i protopovijesna poleogeneza, Grčko-Rimska urbana baština u arheološkom sloju, Razgradnja antičkog i stvaranje srednjovjekovnoga grada na antičkoj osnovi, Rana srednjovjekovna urbanizacija, Kraljevski slobodni gradovi, Apogej srednjovjekovnoga grada, Vječni mali gradovi Istre i Kvarnera Na pragu novoga doba, Jadranski gradovi u ratnom okruženju – *Ars fortificatoria*, Dva stoljeća na braniku Europe, *Croatia rediviva* – dva stoljeća obnove, Devetnaesto stoljeće – Doba prosvjetiteljstva i općeg napretka, Dvadeseto stoljeće – Doba eksplozivnog rasta i razvoja, Turistička urbanizacija na Jadranu, Na pragu XXI. stoljeća.

- **Epilog - Vukovar**

- **Pogovor**

- **Literatura**

- **Kazalo gradova i lokaliteta**

- **o autoru**

O autoru

Dr.sc. Bruno Milić, dipl.ing.arh., redoviti profesor i *professor emeritus* na Katedri za urbanizam Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, rođen je 1917. godine u Rijeci. Diplomirao na Arhitektonskom odjelu Tehničkog fakulteta u Zagrebu 1942. godine. Od 1957. do 1958. godine pohađao je poslijediplomski studij iz urbanizma na Urbanističkom institutu Sveučilišta Sorbonne u Francuskoj. Habilitirao je 1961. godine s radom "Urbanistička i arhitektonska obnova Zadra", a disertaciju "Prostorna kvantifikacija visokoškolskih nastavnih i znanstvenih ustanova" obranio 1980. godine. Od 1950. zaposlen na Arhitektonskom odjelu Tehničkog fakulteta u Zagrebu, na Katedri za urbanizam. Za docenta je biran 1961. godine, a od 1966. godine izvanredni je profesor. Od 1972. godine redoviti je profesor, a od 1998.godine *professor emeritus*. Bio je nositelj mnogih kolegija: Urbanizam I (1964.-65.), Urbanizam II (1981.-83.), Urbanizam III (1967.-68., 1979.-87.), Urbanizam IV (1967.-68., 1979.-87.), Urbanističko planiranje III, IV (1979.-87.), Apsolventski rad (1979.-87.), Diplomski rad(1968.-87.). Bio je nositelj kolegija i na Građevnom fakultetu u Zagrebu (1958.-81.). Nositelj je kolegija i na poslijediplomskim studijima: "Urbanizam i prostorno planiranje" (Arhitektonski fakultet) - Razvoj urbanizma (1969.-86.), Aktualnost baštine (od 1998.); "Graditeljsko naslijeđe" (Arhitektonski fakultet) - Urbanizam i zaštita čovjekove okoline (1975.-81.), Urbanizam i arhitektonsko projektiranje u povijesnim ambijentima (1975.-81.), Urbanističko planiranje i projektiranje u povijesnim cjelinama (1981.-91.); "Arhitektura u turizmu i slobodnom vremenu" (Arhitektonski fakultet) - Prostorno planiranje i turizam turističkih predjela (1981.-92.); "Ozelenjavanje i parkiranje" (Šumarski fakultet) - Urbanizam (1964.); "Oblikovanje parkovnih i prirodnih rekreacijskih objekata" (Šumarski fakultet) - Urbanizam i komunalna tehnika (1975.-94.); "Oblikovanje parkova i pejzaža" (Arhitektonski fakultet u Zagrebu, Poljoprivredni fakultet u Zagrebu, Biotehnički fakultet u Ljubljani) - Urbanizam (1969.-71.), Vrtna i pejzažna tehnika (1971.72.); "Poslijediplomski studij za sanitarne inženjere" (Škola narodnog zdravlja "Andrija Štampar", Zagreb) - Urbana ekologija (1966.-70.); "Krajinska arhitektura" (Biotehnički fakultet u Ljubljani) - Urbanizam i prostorno planiranje (1970.-80.)

Prodekan je Arhitektonskog fakulteta od 1966. do 1970.godine. Dekan Arhitektonskog fakulteta bio je od 1972.do 1974.godine. Od 1969. do 1973. godine predstojnik je Katedre za urbanizam.

Kao arhitekt-projektant i urbanist-planer izradio je brojne arhitektonske projekte i urbanističke planove, od kojih se ističe regulatorna osnova zadarskog poluotoka iz 1955. godine kao iznimno značajan rad na polju obnove ratom uništene graditeljske baštine. U Zadru djeluje nekoliko godina kao koordinator obnove, planer i projektant unutar povijesne jezgre. Vodio je brojna istraživanja i projekte o proučavanju povijesnog razvoja gradova. Pod njegovim vodstvom rađen je "Urbanistički atlas povijesnih mjesta i gradova Istre", a autor je i tri knjige (sveučilišna udžbenika) o razvoju gradova kroz stoljeća. Održao je više gostujućih predavanja u Italiji, Francuskoj i Kanadi. Usavršavao se na studijskim boravcima u Francuskoj (1963., 1981.), Kanadi (1982.) i SAD-u (1982.).

Umro je u Zagrebu 2009. godine.

Predgovor

Pred nama je knjiga koja je nakon duge i složene pripreme izdana posthumno, čak 11 godina nakon smrti autora – Brune Milića (1917.-2009.), *professora emeritusa* Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Djelo je to nezaobilazne važnosti, ne samo za studente arhitekture kojima je primarno namijenjeno kao sveučilišni udžbenik, već i za niz znanstvenih disciplina, poput povijesti umjetnosti, opće povijesti, arheologije, sociologije, urbane geografije, građevinarstva i geodezije, te, napose, za stručnjake u domeni arhitekture, urbanizma,

prostornoga i krajobraznog planiranja, koji se u praksi često susreću s nedovoljno valoriziranim, pa i nepoznatim slojevima naše urbane baštine.

Iako je riječ o publikaciji koja je „rekonstruirana“ iz ne posve dovršenoga rukopisnog predloška, sačuvanog u autorovoj arhivi na Fakultetu, valja znati da je nakladničku pripremu započeo te paralelno sa zadnjim autorskim dionicama posla vodio sam profesor Milić, koji je ostavio konceptijski i sadržajno posve definiranu monografiju (čak i u glavnim grafičkim odrednicama), no s nekim nedostajućim podacima, faktografijom označenom „za provjeru“ i neatribuiranim ilustracijama sačuvanim samo u fotokopijama.

Kako je izrada ove knjige u razdoblju od 2002. do 2009. bila organizirana i financirana u okviru znanstvenog projekta Katedre za urbanizam AF, voditelj akademik Mladen Obad Šćitaroci odmah nakon smrti autora odlučio je da se tehnički dovrši i publicira. Iz različitih dijelova rukopisa i brojnih autorovih varijanti pojedinih poglavlja, prijepis i kolacioniranje konačnog manuskripta, uz moje praćenje, obavila je Ljiljana Loina-Hohnjec, profesorova dugogodišnja daktilo-suradnica, koja je imala sačuvane sve inačice rukopisnih fajlova. Temeljiti recenzentski postupak obavili su prof. Sonja Jurković, dr. Snješka Knežević i akad. Obad Šćitaroci, ukazavši na nužne dorade, korekcije i dopune koje je trebalo učiniti. Za tekstualni dio knjige to je vrlo sistematično provela dr. Snješka Knežević, dok je na identifikaciji i tehničkoj pripremi ilustracija tijekom dužeg vremena radilo više suradnika: Leon Lazaneo, Boris Dundović, urdnica Ariana Štulhofer, te ponajviše, autorova kći Lada Milić Demarin.

Osim problema s kompletiranjem autorske građe, višegodišnju prolongaciju u izdavanju knjige prouzročila je i neaktivnost prvotnog nakladnika, pa je cijeli ovaj zahtjevni projekt, uz preporuku Fakulteta, prenesen novom izdavaču – UPI2M PLUS – koji je u konačnici knjigu isproducirao.

Iako se profesor Milić mogao u potpunosti posvetiti ovoj knjizi tek nakon izlaska 3. sveska njegove kapitalne edicije Razvoj grada kroz stoljeća, dijelovi građe koji su se odnosili na hrvatsku baštinu nastajali su sukcesivno, još od početka 1980-ih, jer je u svakom od „svjetskih“ svezaka bio uključen i izbor ključnih hrvatskih primjera. Oni su činili inicijalni kostur ove, četvrte knjige, ponešto drukčije koncepcije. Kompozicija djela i nadalje je dijakronijska i pokriva cjelovitu periodizaciju povijesti urbanizma na tlu Hrvatske, od prethistorije do 21. stoljeća, no poglavlja su naslovljena i pisana „meko“, esejno, gotovo literarno šarmantno i nisu nimalo nalik na klasični sveučilišni udžbenik. Mudrost starog profesora manifestirala se u ljepoti i jednostavnosti izlaganja ozbiljnoga gradiva (a ne samo u činjenicama), koje može shvatiti svaki kulturni čitatelj...

Osim toga, u konceptu knjige dominira funkcionalni ilustracijski materijal (uvršteno je oko 800 slika!), a inicijalni je rukopis upravo u tom dijelu bio bez potpunih podataka o grafičkim izvornicima koje je, uz nekoliko mlađih suradnika, ustrajnim radom identificirala i za objavu pripremila profesorova kći, arhitektica Lada Milić Demarin.

Kolegica Demarin bila je *spritus movens* cijelog projekta i bez nje ne bi bilo dovršenog rukopisa! Fakultet joj stoga duguje zahvalnost, kao i urednici prof. Ariani Štulhofer te dizajneru Saši Stubičaru, koji su ovu monografiju u sinergiji znanja, iskustva i entuzijazma precizno i estetizirano priveli kraju.

ZLATKO KARAČ
PRODEKAN ZA ZNANOST